

**VAGGERYDS
KOMMUN**

Principer för gestaltning

Bilaga till planbeskrivning, detaljplan för del av fastigheten Högabråten 1:3, Skillingaryds tätort.

Ansvarig förvaltning: Kommunledningskontoret

Samrådshandling: SEPTEMBER 2024

Dnr: KS 2023/111

Medverkande

Bilaga ”principer för gestaltning” är upprättad av Anna Berencreutz, Kaminsky Arkitektur

Ansvarig tjänsteperson: stadsarkitekten i Vaggeryds kommun

Ansvarig förvaltning: Kommunledningskontoret, Vaggeryds kommun

Denna bilaga kan behöva uppdateras och kompletteras inför att detaljplanen ställs ut för granskning.

Innehåll

SYFTE OCH MÅL	3
BAKGRUND	3
FÖRUTSÄTTNINGAR	4
GESTALTNINGSIDÉ	5
GESTALTNINGS PRINCIPER	6
FÄRGSÄTTNING GENERELLT:	6
HUVUDBYGGNAD/ER	6
KOMPLEMENTBYGGNADER	6
FASADER	6
SKYLTNING	6
BELYSNING	6
MARKERADE ENTRÉER	6
TAK	7
BYGGNADSDETALJER	7
GRÖNYTOR/ VISTELSEYTOR	7
INTILL BYGGNAD	7
INFART NATUROMRÅDE I NORR	7
NATURMARK, DAGVATTEN OCH SKYFALLSHANTERING	8
PARKERING	8
UPPLAG	8
STÄNGSEL	8
VÄGAR	8

SYFTE OCH MÅL

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra etablering av nytt industriområde för lager och logistik i nära anslutning till Europaväg 4 och väg 152. Planen ska säkra dagvattenhantering och grönområden samt ta hänsyn till kulturmiljöområdet Grytås-Högabråten, söder om planområdet och rekreationsområdet Trollberget norr om planområdet. Gestaltningen är därför extra viktig vid områdets entrépunkt.

Syftet är att förankra en gemensam målbild för arkitektur, gestaltning och kvalitetsnivå för byggnader, utemiljöer samt allmän plats.

Gestaltungsprinciperna ger förslag på hur aktuellt område kan gestaltas, skapa ett attraktivt verksamhetsområde som anpassas till omgivningen, vad som är viktigt att förhålla sig till och anpassning till omgivningen, så att en god bebyggd miljö och helhet uppnås.

Gestaltungsprinciperna är en kompletterande handling till detaljplanen och ska fungera som vägledning och underlag vid planering och utformning av byggnader, vägar och utemiljö inom detaljplaneområdet. Det ska även möjliggöra att området utvecklas som en helhet, men med karaktär. Gestaltungsprogrammet ska ses som ett stöd i kommunens bygglovshantering för planområdet.

BAKGRUND

Hänsyn tas till befintligt kulturvärde genom att planen föreslår vegetationstak och utformningsbestämmelser gällande fasad, tak och skyltar föreslås för att säkra att en tillfredsställande helhet uppnås.

Natur föreslås bevaras i östra delen av planområdet för att säkra avstånd till järnväg, fornlämningsområde, dagvattenhantering och en ridå av växlighet. Kvartersmarken föreslås begränsas med en remsa om 30-40 meter punktprickad mark för att säkra u-område, gemensamhetsanläggning och angöringsväg samt möjliggöra slänter

Bilder från google maps från området

Plan- och bygglagen

Anpassning- och hänvisningskravet

PBL 2 kap 6§. Bebyggelse och byggnadsverk ska placeras och utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till **stads- och landskapsbilden, platsens natur- och kulturvärdena, och intresset av en god helhetsverkan.**

Vid planering och vid prövning av bygglov och förhandsbesked ska kommunen bedöma hur utformning och placering av bebyggelse och byggnadsverk påverkar och tar hänsyn till omgivningen ur flera olika aspekter. Tillämpningen underlättas om kommunen har aktuella underlag för de olika bedömningarna.

PBL 2 kap. 6 § 1. Kravet på hänsyn och god helhetsverkan kallas ofta för anpassningskravet. Kravet kan även handla om att tillskapa nya värden.

Hänsynskravet innehåller ett antal olika aspekter som det ska tas hänsyn till vid utformning och placering av byggnadsverk och bebyggelse. De olika aspekterna överlappar delvis varandra, men beskriver tillsammans det breda spektrum av värden och egenskaper som kan tillskrivas en plats eller ett område. Olika begrepp i hänsynskravet är **viktiga Stads- och landskapsbild, naturvärden, kulturvärden, helhetsverkan,**

Utformningskravet god form-, färg- och materialverkan

PBL 8 kap. 1-2 § och 3kap. 3§

Byggnader ska ha god form-, färg- och materialverkan. Kravet avser framförallt byggnaders egenvärde men bör tillämpas parallellt med kravet på anpassning till omgivningen. Det handlar om egenskaper och karaktärsdrag hos byggnader som ger upphov till goda upplevelsemässiga värden.

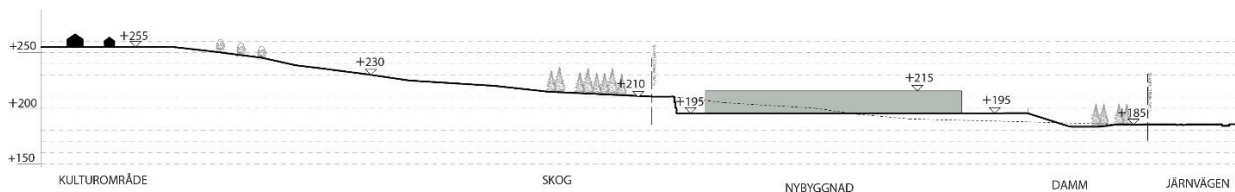
FÖRUTSÄTTNINGAR

Landskapsbilden

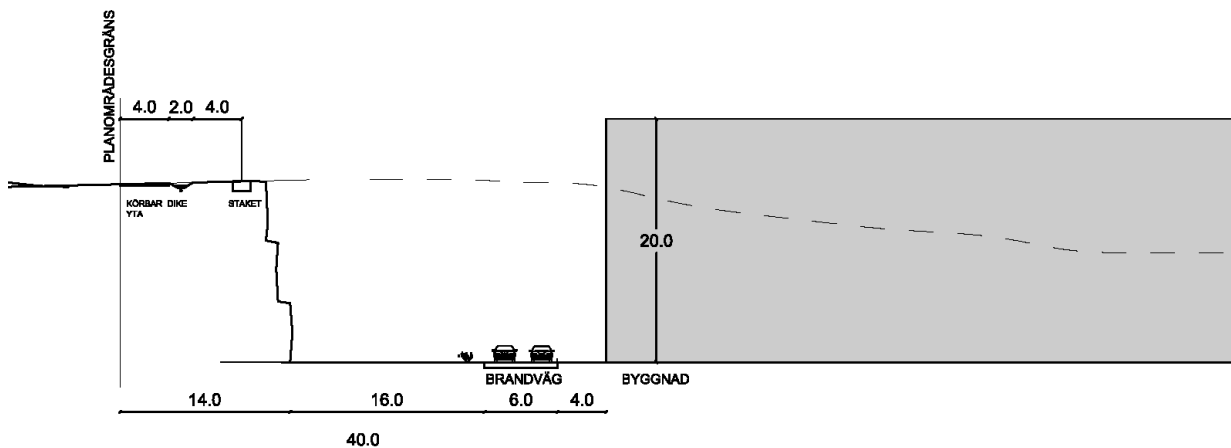
Marken planas ut i höjd med infart och jämnas ut till en större platå för tillgänglig angöring och lastgård för lastbilar och logistikfordon. För att möjliggöra maxalternativet plan görs byggrätten inom egenskapsgränsen genom en massafördelning. Markhöjden vid infart blir mindre synlig från Kulturmiljöområdet Grytås-Högabråten.

Höjdskillnad blir påtaglig i väster vilket låter byggnadsvolym uppfattas som nedsänkt i landskapet. Längs med plangräns i väster leds dagvatten ovanpå bergskanten och leds ut från planområde delen av tomten. Från plangjord yta leder slänter sedan ner till damm och naturmark i öster. Slänter och dagvatten kombineras i naturmiljö där möjligt behålls befintlig vegetation och större träd.

Längsektion genom kulturmiljöområde och planområdet del av Högabråten 1:3

Nedan: Inzoomning vid planområdets västra gräns med bergsskärning i 5:1

GESTALTNINGSIDÉ

Gestaltningssidén ska vara ett stöd för fastighetsägare i hur området ska utformas och förhålla sig till omgivningarna. Gestaltungsprinciperna är indelade i bebyggelse och utemiljö och gäller för hela planområdet samt ska tillämpas inom all kvartersmark och allmän plats.

Utgångspunkten för Gestaltningssbilagan har varit att ta hänsyn till Kulturmiljöområde Grytås-Högabråten, det intilliggande samhället Skillingaryd samt personer som ser området från intilliggande rekreationsområden, järnväg och vägområden som angränsar området. Av vikt är att hållbara lösningar tillämpas i alla led för att minska CO2 belastningen i den mån det går för en samtid och för framtida etableringar.

Fyra principer är framtagna för att summera gestaltningssidén:

- **Attraktivt verksamhetsområde för Skillingaryd.**
- **Grönska behålls i så stor mån som möjligt och ersätts där verksamheten tillåter.**
- **Fokus på hållbarhet t.ex. genom öppna dagvattenlösningar och energilösningar.**
- **Ny bebyggelse anpassas till områdets identitet och kulturmiljöområde Grytås- Högabråten.**

Kaminsky
arkitektur

Bild 1: Illustration över planområdet del av fastigheten Högabråten 1:3 vid Skillingaryds tätort.

GESTALTNINGS PRINCIPER

Bebyggelse

FÄRGSÄTTNING GENERELLT:

- Färgsättning som är hämtad och harmonierar med skog och kulturområde.
- Inga rent grå färger som saknar kulörton. Dessa betecknas endast med nyansbeteckningarna följt av N (för neutral). S 0300-N är vit och följs av S 0500-N, S 1000-N, S 1500-N osv till S 9000-N som är svart.

HUVUDBYGGNAD/ER

- För byggnad som överstiger 50 meters längd ska volym delas upp i mindre byggnadsvolymer eller sektioner. Uppdelning görs för att bryta ner skalan på byggnaden och tydliggöra olika funktioner i verksamheten för att öka orienterbarhet runt byggnad.
- Fönstersättning kan hjälpa till att dela in fasad och öka dagsljus för anställda, synliggöra verksamhet innanför där det är lämpligt.
- Materialitet: Reliefverkan och taktilitet markerar där människor vistas dagligen. Indelning och materialval tillämpar sig väl till närmiljöns karaktär.
- Funktioner inom bygganden synliggörs genom att dela in byggnad med högkvalitativa material och struktur. T.ex. kontrastering mellan raster, transparens och öppet, tätt, taktilt och slutet. Olika användning kan markeras med öppen eller stängd fasad eller att material byter riktning.

KOMPLEMENTBYGGNADER

- Gestaltning av små byggnader är viktiga för gående och de som rör sig i området. De bildar en helhet tillsammans med övriga byggnader och utemiljö på planområdet. Där människor vistas riktas extra omsorg till funktion och belysning.

FASADER

- Fasader ges särskild omsorg på nära håll för gående och på avstånd för att ta hänsyn till omgivande kulturmiljö.
- Ej helt slät fasad - struktur i fasad genom indelning efter funktion t.ex vertikala eller horisontella band, strukturer som förändras eller kontrasterande kulör.
- Fasadgrönska i den mån det är möjligt i fasader mot väster och söder som har genomfart GA, då
- fasaderna möter plangräns och närområde där gränsgrannar kan passera förbi.

SKYLTNING

- Skyltar eller dylikt ska inte vara blinkande eller föränderliga och ska monteras på fasad och ingå i byggnaders utformning, områdesskylt undantaget. Skyltmaster medges ej. Skyltar får ej lysa med avsevärt starka färger som kan störa omgivningar.
- Entréskylt, fasadskylt, områdesskylt får utformas med kortfattad och tydliga hänvisningar till entré,
- inlastning och parkering. Större skyltar integreras i fasad som del av byggnadens uttryck. Ingen skyltning på berg eller takområden då det kan påverka synligt intryck från kulturmiljöområden.

BELYSNING

- Omsorgsfull fasadbelysning för att framhäva grönska, konst och fasaddetaljer. Belysning tillämpas för tydlig orienterbarhet och trygga ytor för gående och cyklister.
- Betydande ljusstörningar mot omgivningen ska undvikas.

MARKERADE ENTRÉER

- Huvudentréer, grindar, lastportar markeras tydligt i fasad och placeras synligt både på håll och nära. Entréer till byggnad markeras tydligt i ögonhöjd. Grönska och träd planteras där möjligt för sikt mm.

TAK

- Tak ska ges en omsorgsfull gestaltning. Eventuella uppstickande installationer på tak ska kläs in och utformas så att de harmonierar med bebyggelsens uttryck.
- Vegetationstak: Minst 80% av takytan ska vara vegetationsklädd. Växtlighet och gödsling ska väljas utifrån risk för övergödning.
- Utformning av tak på huvudbyggnad, teknikbyggnader, och komplementbyggnader ska ges särskild omsorg med hög arkitektonisk kvalitet. Utformning ska ta hänsyn till synlighet från omgivningarna genom större ytor naturtak där möjligt. Detta innebär i synnerhet allt över 14.5 m då det kan synas från högre topografiska punkter.
- Tak utformas för att minska negativ klimatbelastning. T.ex. klimatsmarta material som inte avlagrar utsläpp och ljusare kulörer för att minska värmealstring, (inga svarta tak).

BYGGNADSDETALJER

- Så som solavskärmning, skärmtak, entrépartier glaspartier plåtar och takfot ska uppfattas som en helhet och färgsättas i enlighet med huvudbyggnad.

Utemiljö**GRÖNYTOR/ VISTELSEYTOR**

- Utemiljön ges särskild omsorg där människor visas eller där ytor blir synliga för förbipasserande i fastighetsgräns.
- Viktigt att träd behålls där möjligt. Inom naturområde bildas en trädridå mot plangräns mot utanförliggande väg och järnvägsområde.
- Fältskikt ska sparas och läggas tillbaka och annars ska man återplantera enligt naturlika principer.
- Rekreationsytor med naturinslag för verksamhetens anställda premieras. Exempelvis platser för vila och samtal, byggnadsverk som möter natur och vatten. Diken och dammar, dagvattenhantering och skyfallshantering utformas på ett vackert sätt med omsorg för gående.

INTILL BYGGNAD

- Angöringsytor görs säkra för gående och personbilar från tyngre fordon. Gångvägar ska vara tydligt markerade där gående prioriteras. Gångbana mellan parkering och entré ska finnas.
- Gaturummet utformas med grönska där möjligt och verksamheten tillåter.
- Där verksamheten tillåter kommer grönskan nära inpå byggnaden.
- Entrézoner vid byggnad och parkering markeras med avvikande markmaterial för att synliggöra dess funktion.
- Anslutning för cykelbana möjliggörs inom planområdet inom naturområde i norr och ansluter på ett säkert sätt till entréområde.

INFART NATUROMRÅDE I NORR

- Konstgestaltning placeras i samband med infart. Detta tas fram i samråd med kommunen för att främja lokala konstnärer. Förslagsvis konst och kulturinslag med utgångspunkt ur Vaggeryds kommuns identitet, eller som kopplar an till kulturmiljöområdet Grytås-Högabråten.
- Särskild omsorg ges till entrésituation till byggnad. Skogsridå lämnas i naturområde mot väg 152 för att minska intrycket av verksamhetsområdet.
- Vid infart görs plats för flytt av fornlämning i samråd med länsstyrelsen.

NATURMARK, DAGVATTEN OCH SKYFALLSHANTERING

- Naturmark kombineras med dagvatten och skyfallshantering genom underjordiskt magasin och damm vid behov. Växtbäddar inom naturmark med skyfallshantering som inte eroderar bort enligt dagvattenutredning.
- Ytan ska utgöras av naturmarkskaraktär. Såväl fältskikt som träd ska bevaras så långt som möjligt och
 - ska annars återplanteras efter naturlika principer med trädplantering.
- Permeabla marktyper ska bevaras där möjligt för att hantera dagvatten och skyfall.
- Bergsskärning i gränser till väster behöver brytas upp och variera i utformning. Där det går att ha slänt ska det väljas i första hand för att låta skog och natur komma in i området.

PARKERING

- Parkeringsytor har permeabelt markmaterial i så stor utsträckning som möjligt och delas in med gröna inslag så som buskar och träd.

UPPLAG

- Placeras i ytor som ej blir synliga för allmänheten inom lastområde. Inhägnas med fördel av avskärmning som anpassas till naturmiljö.

STÄNGSEL

- Får uppföras i fastighetsgräns. Gäller inom hela användningsområdet. Stängsel ska uppfattas som en sammanhängande del av bebyggelsens gestaltning och karaktär.
- Genomsläppligt utförande i naturmiljö.
- Vägräcke utformas som avåkningskydd.
- Staket och plank inom verksamhetsområdet och mot järnväg ska harmoniera med övrig arkitektonisk gestaltning inom verksamhetsområdet.

VÄGAR

- Brandväg möjliggörs runt byggnad och kopplas an till angränsande planområde i söder.
- Markmaterial är ljusreflekterande där möjligt, inte svart asfalt för att undvika värmeöar.

PLATS FÖR ATT GÖRA SKILLNAD

**VAGGERYDS
KOMMUN**

Vaggeryds kommun, Box 43, 568 21 Skillingaryd

Tel: 0370-67 80 00 | E-post: info@vaggeryd.se

www.vaggeryd.se